

ЕКОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ПОЛІТИКИ МІСЬКИХ АГЛОМЕРАЦІЙ

У сучасних соціально-економічних умовах незалежної України, за короткий період процес містобудування пройшов значний шлях: суттєво змінилися умови вирішення житлової проблеми і помітно зросли вимоги до комфорту проживання; підлягають активній реконструкції майже всі житлові території міст (в тому числі історичні); з'явилися й поширилися нові матеріали, обладнання й технології будівництва; постійно змінюється та оновлюється нормативно-правове підґрунтя у сфері містобудування та планування населених пунктів.

Суцільні перетворення, що здійснюються в усіх сферах життя і діяльності нашої держави, зумовили появу різноманітних концепцій, програм, стратегій, правових і нормативних актів загальнодержавного і галузевого масштабу. У зв'язку з різноманітним спрямуванням та сферами застосування вищевказаної документації вони нерідко не мають єдиної методологічної платформи і спрямовані на досягнення певних локальних цілей без врахування загальноновизнаних тенденцій, особливо екологічного характеру. Це слугує однією з основних причин виникнення суперечностей і розбіжностей у нормативно-правовому базисі та державній політиці у сфері містобудування та планування населених пунктів.

Містобудівні рішення активно впливають на характеристики простору життєдіяльності й можуть породжувати конфліктні ситуації між різними групами людей. Отож при формулюванні задач важливо обумовити всі суттєві характеристики і взаємодії містобудівного простору. Професійні містобудівні задачі — це впорядкована сукупність цілей, критеріїв, пріоритетів, потенціалу та обмежень. Основна ціль діяльності скеровується на забезпечення потреб суспільства. В цьому питанні важливим аспектом є врахування екологічного фактору містобудівної політики.

Питання забезпечення раціонального планування в даний час мають особливо важливе значення у зв'язку з масовою реконструкцією населених місць, промислових підприємств та зростання кількісних та якісних характеристик міських агломерацій.

За міжнародними даними у 1524 міських районів різного територіального розповсюдження, проживає 2,0 мільярда осіб що складає 53 % міського населення світу. Найбільшою в світі за кількістю населення є агломерація Токіо – Йокогама, населення якої з 1950 році зросло на 25964 особи (від 11275000 осіб до 37239000 осіб в 2013 році). А найбільшої урбанізованої території за "міським відбитком" агломерацією є Нью-Йорк. За оцінками дослідження в березні 2013 році на Землі нараховувалося понад 800 агломерацій з кількістю жителів понад 500 тисяч. Найбільша кількість міських агломерацій спостерігається в таких країнах як США, Китай, Індія, Корея, Мексика, Росія, Бразилія [1].

Агломерація в Україні виникає навколо всіх міст-мільйонників і багатьох найбільших міст. Причинами виникнення агломерацій в Україні є такі:

- концентроване зростання поселень навколо великих міст (Київська агломерація, Харківська агломерація, Одеська агломерація);

- злиття декілька населених пунктів, у результаті екстенсивного росту територій (Донецька агломерація, Горлівсько-Єнакієвська агломерація, Лисичансько-Сєверодонецька агломерація, Центрально-Луганська агломерація).

Виділяють такі найбільші агломерації України: Київська – близько 4500 тис. чол.; Харківська – 1730 – 2158 тис. чол.; Донецька – 1700-2010 тис. чол.; Дніпропетровська – 1530-1860 тис. чол.; Одеська – 1191-1547 тис. чол. [2]. У розвитку міських агломерацій,

основоположним чинником їх розвитку є містобудівна діяльність як основа формування, прогнозування і планування населених пунктів та приміських територій. Нагальним напрямком є його удосконалення в сфері впровадження та забезпечення основ екологізації діяльності.

В Україні на сьогодні процес рішення екологічних проблем містобудівної діяльності не знайшов практичної підтримки державних структур, він розвивається зусиллями окремих осіб і організацій. На нашу думку, основою для формування збалансованої містобудівної політики кожної країни мають стати:

- система взаєморегульованих нормативно-законодавчих актів щодо забезпечення норм і правил раціонального планування та прогнозування розвитку територій з урахуванням соціальних, географічних, екологічних та економічних особливостей територій;

- забезпечення необхідного рівня ведення містобудівного кадастру;

- досконала система погоджувальних та контролюючих органів державної влади, місцевого самоврядування, міністерств, служб і відомств щодо забезпечення високоякісної політики містобудування;

- вдосконалення методик розробки та формування містобудівної документації з врахуванням екологічного фактору;

- впровадження екологоорієнтованих принципів ведення містобудівної політики для зменшення руйнівного техногенного та антропогенного впливу на території та забезпечення збалансованого розвитку міст і приміських територій;

- розвиток найбільш ефективних галузей розвитку міських агломерацій з урахуванням необхідності рекреаційної складової, впровадження "екомаршрут" і "екопоселень";

- розвиток міжагломераційних інфраструктурних систем, що забезпечують територіальну та економічну зв'язок між мегаполісами;

- формування містобудівних документів, що регламентують функціональне зонування території відповідно до еколого-економічних принципів розвитку земель;

Отже необхідною умовою подальшого розвитку міських агломерацій є екологізація містобудівної діяльності – процесу цілеспрямованого і послідовного впровадження основ щодо збереження та поліпшення традиційного сталого характеру навколишнього середовища у діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб у сфері планування, проектування, забудови, визначення видів експлуатації території і поселень.

1. *Demographia World Urban Areas: 9th Annual Edition (2013.03)*[Електронний ресурс]: report. – Режим доступу: <http://www.demographia.com>

2. Бабаєв В. М. *Мегаполіс в системі управління місцевого самоврядування*/В. М. Бабаєв//Актуальні проблеми державного управління : зб. на–к. пр. : у 2 ч. – Х. : Вид-во НАДУ "Магістр", 2003. – № 2. – Ч. 2. -С. 55-63.

Великсар Т.І.

аспірант

Одеський національний економічний університет

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

За умов фінансової нестабільності в державі кількість соціально вразливих верств населення зростає, що суттєво підвищує роль соціального захисту.

Вивчення теоретичних та практичних питань в сфері соціального захисту населення стало об'єктом дослідження багатьох відомих науковців, зокрема, Л. Клівіденко, Н.